

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2022. gada 28. aprīlī
(OR. en)

8529/22

**Starpiestāžu lieta:
2022/0117(COD)**

**JUSTCIV 51
FREMP 82
AUDIO 35
JAI 546
CODEC 565**

PRIEKŠLIKUMS

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2022. gada 28. aprīlis
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretārs <i>Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2022) 177 final
Temats:	Priekšlikums - EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA par sabiedrības līdzdalībā iesaistījušos personu aizsardzību pret acīmredzami nepamatotu vai ļaunprātīgu tiesvedību ("stratēģisku tiesvedību pret sabiedrības līdzdalību")

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2022) 177 *final*.

Pielikumā: COM(2022) 177 *final*

Briselē, 27.4.2022.
COM(2022) 177 final

2022/0117 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA

par sabiedrības līdzdalībā iesaistījušos personu aizsardzību pret acīmredzami nepamatotu vai ļaunprātīgu tiesvedību (“stratēģisku tiesvedību pret sabiedrības līdzdalību”)

{SWD(2022) 117 final}

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

- **Priekšlikuma pamatojums un mērķi**

Acīmredzami nepamatota vai ļaunprātīga tiesvedība pret sabiedrības līdzdalību (ko parasti sauc par stratēģisku tiesvedību pret sabiedrības līdzdalību (*strategic lawsuits against public participation — SLAPP*)) ir nesens parādījies, bet arvien vairāk izplatīta parādība Eiropas Savienībā. *SLAPP* ir īpaši kaitniecisks aizskaršanas un iebiedēšanas veids, ko izmanto pret personām, kas iesaistās sabiedrības interešu aizstāvēšanā. Tās ir nepamatotas vai pārspīlētas tiesvedības, ko parasti ierosina ietekmīgas privātpersonas, lobiju grupas, korporācijas un valsts iestādes pret personām, kuras pauž kritiku tiesvedības prasības iesniedzējiem vai nāk klajā ar viņiem neērtiem vēstījumiem kādā sabiedrības interešu jautājumā. To mērķis ir cenzēt, iebiedēt un apklusināt kritiķus, apgrūtinot viņus ar tiesiskās aizsardzības izmaksām, līdz viņi izbeigtu kritiku vai atteiktos no savas opozīcijas. Atšķirībā no parastās tiesvedības *SLAPP* netiek ierosināta, lai īstenotu tiesības uz tiesu pieejamību un ar mērķi panākt uzvaru tiesas procesā vai saņemt tiesisko aizsardzību. Tās tiek ierosinātas, lai iebiedētu atbildētājus un izsmeltu viņu rīcībā esošos resursus. Galīgais mērķis ir panākt ierobežojošu ietekmi, apklusināt atbildētājus un atturēt viņus no sava darba veikšanas.

Visbiežāk *SLAPP* ir vērsta pret žurnālistiem un cilvēktiesību aizstāvjiem. Tas attiecas ne tikai uz atsevišķām personām, bet arī uz medijiem, izdevniecībām un pilsoniskās sabiedrības organizācijām, piemēram, vides aizstāvju organizācijām. Šādas tiesvedības var būt vērstas arī pret citām sabiedrības līdzdalībā iesaistītām personām, piemēram, pētniekiem un akadēmiķiem.

Veselīgā un plaukstošā demokrātijā cilvēkiem ir jābūt iespējai aktīvi piedalīties sabiedriskās diskusijās bez valsts iestāžu vai citu ietekmīgu ieinteresētu pušu nepamatotas iejaukšanās. Lai līdzdalība būtu jēgpilna, cilvēkiem ir jāspēj piekļūt uzticamai informācijai, ko viņi var izmantot, lai formulētu savu viedokli un izdarītu paši savus spriedumus sabiedriskā telpā, kurā var brīvi paust dažādus uzskatus.

Žurnālistiem ir būtiska nozīme sabiedrisko diskusiju veicināšanā un informācijas, viedokļu un ideju paušanā. Žurnālistiem jāspēj savu darbu veikt efektīvi, lai nodrošinātu cilvēkiem Eiropas demokrātiskajās valstīs iespēju uzzināt dažādus viedokļus. Svarīga loma organizētās noziedzības, korupcijas un ekstrēmisma apkarošanā ir pētnieciskajiem žurnālistiem. Ir vajadzīga stabila aizsardzības pasākumu sistēma, lai viņi varētu pildīt savu būtisko uzrauga lomu jautājumos, kas skar sabiedrības leģitīmas intereses. Pētniecisko žurnālistu darbs ir saistīts ar īpaši augstu risku, un viņi arvien biežāk saskaras ar uzbrukumiem un aizskaršanas gadījumiem. Cilvēktiesību aizstāvjiem ir liela loma pamattiesību, demokrātisko vērtību, sociālās iekļaušanas, vides aizsardzības un tiesiskuma atbalstīšanā. Viņiem būtu jāspēj aktīvi piedalīties sabiedriskajā dzīvē un paust viedokli politiskos jautājumos un lēmumu pieņemšanas procesos, nebīstoties no iebiedēšanas.

Bieži vien *SLAPP* iesaistīto pušu spēku samērs nav vienāds — prasītājs ir spēcīgāks nekā atbildētājs, piemēram, finansiālā vai politiskās ietekmes ziņā. Šāda spēku nelīdzsvarotība būtiskā mērā veicina (lai arī ne vienmēr) *SLAPP* potenciālu radīt kaitīgas šo tiesvedību objektiem, tādējādi kavējot sabiedriskās diskusijas. *SLAPP* var būt atturoša ietekme arī uz

citiem potenciālajiem objektiem, kas var nolemt neizmantot savas tiesības izmeklēt sabiedrības interešu jautājumus un ziņot par tiem. Tā rezultāts var būt pašcenzūra.

SLAPP ir uzskatāma par tiesvedības ļaunprātīgu izmantošanu un rada nevajadzīgu slogu tiesām. *SLAPP* ierosinājušās vienības un privātpersonas var pamatot savus prasījumus ar dažādiem iemesliem. Apgalvojumi bieži vien ir saistīti ar neslavas celšanu, bet tie ir saistīti arī ar citu noteikumu vai tiesību (piemēram, datu aizsardzības vai privātuma tiesību aktu) pārkāpumiem. Apvienojumā ar tiem bieži vien tiek celtas kaitējuma/zaudējumu atlīdzināšanas prasības vai dažkārt prasības par aizliegšanu (publikācijas aizliegšanai vai vismaz tās novilcināšanai).

Saistībā ar 2020. un 2021. gada ziņojumiem par tiesiskumu dažās dalībvalstīs ir konstatēts, ka *SLAPP* izplatība rada nopietnas bažas.

Arī Eiropas Padomes Žurnālistikas aizsardzības un žurnālistu drošības veicināšanas platforma¹ ziņo par arvien lielāku skaitu brīdinājumu par nopietniem draudiem žurnālistu drošībai un mediju brīvībai Eiropā, tostarp par vairākiem gadījumiem, kad tiesas process izmantots iebiedēšanai. Eiropas Padomes Žurnālistikas aizsardzības un žurnālistu drošības veicināšanas platformas partnerapvienību 2021. gada ziņojumā uzsvērts, ka 2020. gadā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu ir bijis ievērojams palielinājums ar *SLAPP* saistītu paziņoto brīdinājumu ziņā, — pieaudzis gan brīdinājumu, gan attiecīgo Eiropas Padomes dalībvalstu jurisdikciju skaits². Informācija, kas apkopota ar Eiropas mediju plurālisma uzraudzības instrumentu³, plašāk liecina arī par žurnālistu darba apstākļu pasliktināšanos. 2021. gadā projekta “Ātra reaģēšana mediju brīvības jomā” (*Media Freedom Rapid Response — MFRR*) ietvaros 12 mēnešu laikā 24 ES dalībvalstīs tika dokumentēti 439 brīdinājumi (uzbrukumi 778 personām vai vienībām, kas saistītas ar medijiem), tostarp *SLAPP* tiesvedības⁴.

Vairāk datu ir pieejams par *SLAPP* draudiem žurnālistiem un cilvēktiesību aizstāvjiem, tomēr ar līdzīgām problēmām saskaras arī citas sabiedrības līdzdalībā iesaistītas personas, piemēram, arodbiedrību aktīvisti un akadēmisko aprindu pārstāvji. Par to ticis ziņots vairākās

¹ Kopš 2015. gada Eiropas Padomes platforma ir palīdzējusi apkopot un izplatīt informāciju par nopietnām bažām saistībā ar mediju brīvību un žurnālistu drošību Eiropas Padomes dalībvalstīs. Iesaistītās partnerorganizācijas — uzaicinātās starptautiskās NVO un žurnālistu apvienības — izdod brīdinājumus par mediju brīvības pārkāpumiem un publicē gada ziņojumus par situāciju mediju brīvības un žurnālistu drošības jomā Eiropā. No Eiropas Padomes dalībvalstīm tiek sagaidīts, ka tās rīkosies un risinās jautājumus, kā arī informēs platformu par darbībām, kas veiktas, reaģējot uz brīdinājumiem. Eiropas Padomes dalībvalstu, starp kurām ir arī ES dalībvalstis, gausā reakcija liecina, ka ir nepieciešami papildu pasākumi. <https://www.coe.int/en/web/media-freedom>.

² 2021. gadā [Žurnālistikas aizsardzības un žurnālistu drošības veicināšanas platformā \(coe.int\)](https://www.coe.int/en/web/media-freedom) tika publicēti 282 brīdinājumi, tostarp vairāki bija saistīti ar gadījumiem, kad tiesas process izmantots iebiedēšanai, t. i., gadījumiem, kad tiesību akti, ieskaitot aktus par neslavas celšanu, terorisma apkarošanu, valsts drošību, huligānismu vai ekstrēmisma apkarošanu, izmantoti oportunistiski, patvaļīgi vai kaitnieciski. Eiropas Padomes Žurnālistikas aizsardzības un žurnālistu drošības veicināšanas platformas partnerorganizāciju 2021. gada ziņojumā norādīts, ka 2020. gadā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu ir novērots palielinājums gan brīdinājumu skaita, gan attiecīgo Eiropas Padomes dalībvalstu jurisdikciju skaita ziņā - [1680a2440e \(coe.int\)](https://www.coe.int/en/web/media-freedom).

³ <https://cmpf.eu.eu/media-pluralism-monitor>

⁴ <https://www.ecpmf.eu/wp-content/uploads/2022/02/MFRR-Monitoring-Report.pdf>. Atsevišķā faktu lapā ir sniegti dati par 27 ES dalībvalstīm. https://www.mfrr.eu/wp-content/uploads/2022/02/2022_02_17_MFRR_FACT_SHEET_MAPPING_MEDIA_FREEDOM_European_Union_Member_States_Year_2021.pdf.

pilsoniskās sabiedrības ieguldījuma atsauksmēs, kas tika saņemtas atklātajā sabiedriskajā apspriešanā.

Daudzas *SLAPP* tiesvedības notiek iekšzemes kontekstā, un tām nav pārrobežu ietekmes. Tomēr *SLAPP* bieži vien ir pārrobežu raksturs, un, ja pastāv pārrobežu ietekme, tās ir saistītas ar vēl lielāku sarežģītību un izmaksām, radot jo negatīvākas sekas atbildētājiem. Tas, ka tiešsaistes mediju saturs ir pieejams visās jurisdikcijās, var pavērt ceļu labvēlīgākās tiesas izvēlei un kavēt tiesu iestāžu efektīvu pieejamību un tiesisko sadarbību. Atbildētāji var tikt iesaistīti vairākās tiesvedībās vienlaikus, arī dažādās jurisdikcijās. Problēmu pastiprina tāds faktors kā labvēlīgākās tiesas izvēle (vai “neslavas celšanas tūrisms”), un dažas jurisdikcijas tiek uzskatītas par prasītājiem labvēlīgākām. *SLAPP* tiesvedība, kas tiek uzsākta ārpus Eiropas Savienības, var būt ar vēl lielāku ietekmi.

Priekšlikuma mērķis

Šis priekšlikums ir viena no Eiropas Demokrātijas rīcības plānā minētajām darbībām, kuru mērķis ir stiprināt mediju plurālismu un brīvību Eiropas Savienībā. Iniciatīva aptver arī cilvēktiesību aizstāvjus, kuriem ir būtiska nozīme mūsu demokrātijās un kuri arī kļūst arvien neaizsargātāki pret šādiem ļaunprātīgas aizskaršanas veidiem.

Priekšlikuma mērķis ir aizsargāt *SLAPP* tiesvedības objektus un novērst šīs parādības turpmāku izplatīšanos ES. Pašlaik nevienai no dalībvalstīm nav īpašu aizsardzības pasākumu pret šādām tiesvedībām, un tikai dažas pašlaik apsver iespēju ieviest īpašus aizsardzības pasākumus. Nav arī ES mēroga noteikumu, kas attiektos uz *SLAPP*. Priekšlikuma mērķis ir, izstrādājot vienotu ES izpratni par to, kas ir *SLAPP*, un ieviešot procesuālās garantijas, nodrošināt tiesām efektīvus līdzekļus, lai vērstos pret *SLAPP*, un šādas tiesvedības objektiem — līdzekļus, lai varētu aizsargāties.

Ierosinātās procesuālās garantijas attiecas uz lietām ar pārrobežu ietekmi. Kā uzsvērts iepriekš, *SLAPP* lietu pārrobežu dimensija palielina sarežģītību un problēmas, ar kurām saskaras atbildētāji. Vēl viens priekšlikuma mērķis ir aizsargāt ES pilsoņus un pilsonisko sabiedrību pret trešās valstīs ierosinātām *SLAPP*.

Komisijas ieteikums par sabiedrības līdzdalībā iesaistījušos žurnālistu un cilvēktiesību aizstāvju aizsardzību pret acīmredzami nepamatotu vai ļaunprātīgu tiesvedību (“stratēģisku tiesvedību pret sabiedrības līdzdalību”)

Šis direktīvas priekšlikums un vienlaicīgi pieņemtais Komisijas ieteikums par sabiedrības līdzdalībā iesaistījušos žurnālistu un cilvēktiesību aizstāvju aizsardzību pret acīmredzami nepamatotu vai ļaunprātīgu tiesvedību (“stratēģisku tiesvedību pret sabiedrības līdzdalību”)⁵ ir savstarpēji papildinoši un pilnībā saskanīgi.

Ieteikumā dalībvalstis tiek aicinātas pārskatīt savu valsts situāciju, lai nodrošinātu, ka to piemērojamais tiesiskais regulējums paredz nepieciešamos aizsardzības pasākumus, lai vērstos pret *SLAPP*, pilnībā ievērojot pamattiesības, tostarp tiesības uz vārda brīvību, tiesības uz tiesu pieejamību un tiesības uz persondatu un demokrātisko vērtību aizsardzību. Dalībvalstis tiek arī mudinātas savos valsts tiesību aktos attiecībā uz iekšzemes lietām iekļaut līdzīgus aizsardzības pasākumus kā tie, kas iekļauti Savienības instrumentos, kuru mērķis ir

⁵ C(2022) 2428, 27.4.2022.

vērsties pret acīmredzami nepamatotām vai ļaunprātīgām tiesvedībām civillietās ar pārrobežu ietekmi. Dalībvalstīm cita starpā tiek ieteikts atcelt cietumsodus par neslavas celšanu un atbalstīt priekšrokas došanu administratīvo tiesību vai civiltiesību, nevis krimināltiesību izmantošanai šādu lietu izskatīšanā, ja attiecīgajos noteikumos paredzēt maigāks sods un ja administratīvie noteikumi izslēdz jebkāda veida aizturēšanu.

Ieteikums aptver arī aspektus, kas saistīti ar juridisko profesiju pārstāvju un *SLAPP* potenciālo objektu apmācību, lai uzlabotu viņu zināšanas un prasmes efektīvi aizsargāties pret *SLAPP*, ar izpratnes veidošanu, jo īpaši, lai žurnālisti un cilvēktiesību aizstāvji spētu atpazīt *SLAPP*, saskaroties ar šādu tiesvedību, ar atbalstu *SLAPP* objektiem (piemēram, finansiālu vai juridisku palīdzību) un sistemātiskāku uzraudzību un datu vākšanu.

- **Saskanība ar citām Savienības politikas jomām**

Eiropas Demokrātijas rīcības plāns

Komisija 2020. gada 3. decembrī nāca klajā ar Eiropas Demokrātijas rīcības plānu⁶, kurā paziņoja par pasākumu kopumu mediju brīvības un mediju plurālisma stiprināšanai, tostarp par *SLAPP* iniciatīvu un turpmāk minēto ieteikumu par žurnālistu drošību. Minētais rīcības plāns ir jumta iniciatīva, kuras mērķis ir dot iespējas pilsoņiem un veidot noturīgākas demokrātijas visā ES.

Ieteikums par aizsardzības, drošības un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanu žurnālistiem un citiem mediju profesionāļiem Eiropas Savienībā

Kā uzsvērts Eiropas Demokrātijas rīcības plānā, *SLAPP* bieži izmanto apvienojumā ar draudiem žurnālistu fiziskajai drošībai. Komisija 2021. gada 16. septembrī pieņēma Ieteikumu par aizsardzības, drošības un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanu žurnālistiem un citiem mediju profesionāļiem Eiropas Savienībā⁷.

Minētā ieteikuma mērķis ir garantēt visiem mediju profesionāļiem drošākus darba apstākļus, bez bailēm un iebiedēšanas, tiešsaistē un bezsaistē. Tajā ir noteikti pasākumi, kas dalībvalstīm jāveic, lai uzlabotu žurnālistu drošību. Tajā arī aicināts izveidot neatkarīgus valstu atbalsta dienestus, nodrošināt arī palīdzības tālruņus, juridiskās konsultācijas, psiholoģisko atbalstu un patversmes žurnālistiem un mediju profesionāļiem, kuri saskaras ar draudiem. Ieteikumā arī aicināts pastiprināt žurnālistu aizsardzību demonstrācijās, vairot drošību tiešsaistē un sniegt īpašu atbalstu sievietēm žurnālistēm.

Stratēģija, lai stiprinātu Pamattiesību hartas (“Hartas”) piemērošanu ES

Šis priekšlikums papildina 2020. gada 2. decembrī pieņemto Stratēģiju, lai stiprinātu Pamattiesību hartas piemērošanu ES⁸, un pilnībā atbilst tai. Šajā stratēģijā atzīts, ka pilsoniskās sabiedrības organizācijas un cilvēktiesību aizstāvji ir svarīgi veselīgai demokrātijai un sabiedrībai, kurā cilvēki var izmantot savas pamattiesības. Tāpēc tajā ir izklāstītas darbības, lai citstarp atbalstītu un aizsargātu pilsoniskās sabiedrības organizācijas un cilvēktiesību aizstāvjus. Stratēģijā jo īpaši atzīts, ka minētie dalībnieki dažās dalībvalstīs

⁶ COM(2020) 790 final, 3.12.2020.

⁷ C(2021)6650 final, 2021. gada 16. septembris.

⁸ COM(2020) 711 final, 2.12.2020.

saskaras ar tādām problēmām kā nomelnošanas kampaņām, fiziskiem un verbāliem uzbrukumiem, iebiedēšanu un aizskaršanu, tostarp izmantojot *SLAPP*.

Stratēģijā Komisija aicināja dalībvalstis veicināt atbalstošu un drošu vidi pilsoniskās sabiedrības organizācijām un cilvēktiesību aizstāvjiem savā valstī, tostarp vietējā līmenī.

Šis priekšlikums rada vēl vienu pamatelementu pamattiesību stiprināšanai Eiropas Savienībā un atbalsta vienu no stratēģijas mērķiem.

Ziņojumi par tiesiskumu

Komisijas 2020.⁹ un 2021.¹⁰ gada ziņojumi par tiesiskumu sniedz pierādījumus par *SLAPP* parādīšanos Eiropas Savienībā. Ziņojumos uzsvērts, ka vairākās dalībvalstīs žurnālisti un cilvēktiesību aizstāvji arvien biežāk saskaras gan ar fiziskiem, gan tiešsaistē paustiem draudiem un uzbrukumiem saistībā ar savām publikācijām un darbu, — tas notiek dažādos veidos, tostarp izmantojot *SLAPP* tiesvedību.

Trauksmes cēlēju aizsardzības direktīva

Šis priekšlikums neietekmē aizsardzību, kas jau paredzēta Direktīvā par to personu aizsardzību, kuras ziņo par Savienības tiesību aktu pārkāpumiem¹¹, un pilnībā atbilst tai. Trauksmes cēlēju efektīva aizsardzība pret represijām ir būtiska, lai aizstāvētu sabiedrības intereses, kā arī lai aizsargātu mediju uzraugošo lomu demokrātiskā sabiedrībā, jo trauksmes cēlēju sniegtā informācija bieži vien ir svarīgs pētnieciskās žurnālistikas avots. Direktīva 2019/1937 nodrošina stingru aizsardzību personām, kuras ziņo par Savienības tiesību aktu pārkāpumiem, aizsardzību pret jebkāda veida represijām gan ar darbu saistītā kontekstā, gan ārpus darba, tostarp pret represijām tiesvedības ceļā, piemēram, saistībā ar neslavas celšanu, konfidencialitātes un persondatu aizsardzības pārkāpumiem. Situācijās, kas ietilpst gan šā priekšlikuma, gan Direktīvas 2019/1937 darbības jomā, būtu jāpiemēro aizsardzība, ko sniedz abi tiesību akti.

ES Rīcības plāns cilvēktiesību un demokrātijas jomā 2020.–2024. gadam

Rīcības plāns¹² veicina žurnālistu un mediju darbinieku drošību un aizsardzību visā pasaulē, tostarp ar darbu pie vārda brīvībai labvēlīgas vides un nosodot uzbrukumus un cita veida aizskaršanu un iebiedēšanu gan tiešsaistē, gan bezsaistē. Tas pievēršas specifiskiem apdraudējumiem, ar kuriem saskaras sievietes žurnālistes, nodrošina, ka aizskartās, iebiedētās vai apdraudētās personas saņem palīdzību ar ES cilvēktiesību aizstāvju aizsardzības mehānismu starpniecību, un atbalsta mediju iniciatīvas. Tajā valsts iestādes tiek aicinātas novērst un nosodīt šādu vardarbību un veikt efektīvus pasākumus, lai izbeigtu nesodāmību.

⁹ COM/2020/580 final — Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “2020. gada ziņojums par tiesiskumu Tiesiskuma situācija Eiropas Savienībā”. - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?qid=1602583951529&uri=CELEX%3A52020DC0580>

¹⁰ COM/2021/700 final — Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “2021. gada ziņojums par tiesiskumu Tiesiskuma situācija Eiropas Savienībā”. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?qid=1634551652872&uri=CELEX%3A52021DC0700>

¹¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/1937 (2019. gada 23. oktobris) par to personu aizsardzību, kuras ziņo par Savienības tiesību aktu pārkāpumiem (OV L 305, 26.11.2019., 17.–56. lpp.).

¹² Eiropas Parlamenta un Padomes kopīgs paziņojums “ES Rīcības plāns cilvēktiesību un demokrātijas jomā 2020.–2024. gadam”, JOIN(2020) 5 final.

Saskaņā ar Rīcības plānu žurnālistu un cilvēktiesību aizstāvju aizsardzība ir ES ārējās darbības pamatā cilvēktiesību ārpolitikas un demokrātijas jomā. Šis priekšlikums ir sinerģijā ar stingriem centieniem, kuros ES ieņem pasaulē vadošu lomu, un radīs papildu stimulu sniegt turpmāku mērķtiecīgu atbalstu cilvēktiesību aizstāvjiem un žurnālistiem, kas saskaras ar *SLAPP*.

ES cilvēktiesību pamatnostādnes par vārda brīvību tiešsaistē un bezsaistē

Pamatnostādnēs¹³ ir precizēts, ka ES vērsīsies pret patvaļīgiem uzbrukumiem, kriminālprocesa un civilprocesa neselektīvi ļaunprātīgu izmantošanu, apmelošanas kampaņām un pārmērīgiem ierobežojumiem, kas vērsti pret žurnālistiem, mediju rīcībspēkiem, nevalstiskām organizācijām (NVO) un sociālajos medijos pazīstamām personībām, lai šīs apvienības un personas atturētu brīvi izmantot tiesības uz vārda brīvību.

Orhūsas konvencija

Savienība un tās dalībvalstis ir Apvienoto Nāciju Organizācijas Eiropas Ekonomikas komisijas (ANO EEK) Konvencijas par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem (“Orhūsas konvencija”)¹⁴ līgumslēdzējas puses ar individuālām un kopīgām minētajā Konvencijā noteiktām saistībām un pienākumiem. Šīs konvencijas 3. panta 8. punktā noteikts, ka katra Puse nodrošina, lai personas, kas izmanto savas tiesības saskaņā ar Konvencijas noteikumiem, nekādā veidā netiktu par to sodītas, vajātas vai aizskartas. Vides aizstāvju iekļaušana šā priekšlikuma darbības jomā palīdz īstenot šo starptautisko pienākumu, ko uzņēmusies Savienība.

Paziņojums par noziegumu pret vidi apkarošanu

Komisija 2021. gada 15. decembrī pieņemtajā paziņojumā apņēmas, ka tiesību akta priekšlikums pret ļaunprātīgu tiesvedību, kas vērsta pret žurnālistiem un tiesību aizstāvjiem, attieksies arī uz vides aizstāvjiem¹⁵.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

• Juridiskais pamats

Šā priekšlikuma juridiskais pamats ir Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 81. panta 2. punkts, kas ir parastais juridiskais pamats tiesu iestāžu sadarbībai civillietās, kurām ir pārrobežu ietekme. Konkrētāk, juridiskais pamats ir LESD 81. panta 2. punkta f) apakšpunkts, kas pilnvaro Eiropas Parlamentu un Padomi pieņemt pasākumus, kuru mērķis ir nodrošināt “*šķēršļu likvidēšanu civillietu pienācīgai izskatīšanai, vajadzības gadījumā sekmējot dalībvalstīs piemērojamo civilprocesuālo normu saderību*”. Tā kā *SLAPP* ir šķērslis civillietu pienācīgai izskatīšanai, Savienība ir kompetenta uz tā pamata pieņemt tiesību aktus

¹³ <https://www.consilium.europa.eu/media/28348/142549.pdf>

¹⁴ Padomes Lēmums 2005/370/EK (2005. gada 17. februāris) par to, ka Eiropas Kopienas vārdā noslēdz Konvenciju par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem (OV L 124, 17.5.2005., 1. lpp.).

¹⁵ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par intensīvāku cīņu pret noziedzību vides jomā, COM(2021) 814 final, 15.12.2021.

attiecībā uz civillietām, kurām ir pārrobežu ietekme. *SLAPP* ir civilprocesa ļaunprātīga izmantošana, jo šādas tiesvedības mērķis ir nevis īstenot tiesības uz tiesu pieejamību, bet gan apsūdzēto aizskaršana un apklusināšana. Turklāt ilga tiesvedība rada papildu slogu valstu tiesu sistēmām.

Noteikumi par trešo valstu tiesu spriedumiem V nodaļā arī ir balstīti uz 81. panta 2. punkta f) apakšpunktu, jo tie ir pakārtoti šā priekšlikuma galvenajam mērķim. Tie nodrošina šā priekšlikuma noteikumu efektivitāti cīņā pret acīmredzami nepamatotu vai ļaunprātīgu tiesvedību, nepieļaujot, ka šādas lietas tiek iesniegtas trešo valstu tiesās.

- **Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)**

SLAPP gadījumi parādās daudzās dalībvalstīs, kļūstot par ES mēroga problēmu. Tajā pašā laikā neviena no dalībvalstīm pašlaik neparedz īpašus aizsardzības pasākumus pret *SLAPP*¹⁶. Lai gan atkarībā no dažādu valstu tiesību aktiem dažus esošos vispārējos aizsardzības pasākumus var izmantot pret *SLAPP*, šādi vispārēji aizsardzības pasākumi dažādās dalībvalstīs ievērojami atšķiras, un to efektivitāte cīņā pret *SLAPP* ir ierobežota. Turklāt pastāv risks, ka esošās atšķirības valstu procesuālajos tiesību aktos veicinās labvēlīgākās tiesas izvēli un ka tiks ierosinātas vairākas tiesvedības dažādās ES jurisdikcijās. Dati liecina, ka valsts civilprocesuālo tiesību akti ne vienmēr ir labi piemēroti, lai risinātu jautājumus saistībā ar pārrobežu tiesvedības radītajiem papildu sarežģījumiem¹⁷. Atšķirības valstu tiesību aktos arī padara maz ticamu to, ka dalībvalstis, rīkojoties individuāli, spētu veiksmīgi vērsties pret šo parādību vai spētu nodrošināt šādu noteikumu vispārēju saskaņotību visās dalībvalstīs un līdz ar to — vienlīdz augstu aizsardzības standartu visā Savienībā.

Lai novērstu šos riskus un izvairītos no tā, ka valstu tiesas noslogo vienlaikus vairākas un ilgstošas ļaunprātīgas tiesvedības, šķiet, ir jānosaka minimālo standartu kopums un jānodrošina saderība starp dalībvalstīs piemērojamajām civilprocesuālajām normām *SLAPP* novēršanai. Rīcība ES līmenī palīdz konsekventi apkarot *SLAPP* parādīšanos un izplatīšanos visā ES un nodrošina konvergenci tai piemērotajās dalībvalstu pieejās¹⁸.

ES rīcība radītu pievienoto vērtību, arī nodrošinot aizsardzības pasākumus, lai efektīvi vērstos pret trešās valstīs ierosinātām *SLAPP*. Dalībvalstīm jārikojas kopīgi, lai cīnītos pret trešās valstīs ierosinātām *SLAPP*, jo pretējā gadījumā prasītāji var mēģināt gūt labumu no sistēmu atšķirībām starp dalībvalstīm un censties panākt trešo valstu *SLAPP* spriedumu atzīšanu un izpildi tur, kur tas ir vieglāk izdarāms.

---

¹⁶ IE, LT un MT ir ierosinājušas tiesību aktus vai apsver iespēju ierosināt tiesību aktus šīs problēmas risināšanai.

¹⁷ Eiropas Komisija, Tiesiskuma un patērētāju ģenerāldirektorāts, *Gascón Inchausti, M., Hess, B., Cuniberti, G.* un citi „*Novērtējums par valstu procesuālo tiesību aktiem un praksi attiecībā uz to ietekmi uz spriedumu brīvu apriti un uz ES patērētāju aizsardzības tiesību aktos paredzētās patērētāju procesuālās aizsardzības līdzvērtību un efektivitāti saskaņā ar ES patērētāju tiesību. 1. sadaļa: savstarpēja uzticēšanās un spriedumu brīva aprīte*”, Publikāciju birojs, 2017., https://data.europa.eu/doi/10.2838/38491_31_lpp.

¹⁸ Vairākas dalībvalstis (IE, LT un MT) pašlaik izvērtē nepieciešamību nodrošināt aizsardzību pret *SLAPP*.

Priekšlikumā ir ievērots subsidiaritātes princips, ierosinot tikai mērķtiecīgus aizsardzības pasākumus un ierobežojot likumdošanas darbības līdž tam, kas ir absolūti nepieciešams, lai sasniegtu to, ko dalībvalstis nevar sasniegt, rīkojoties vienas pašas.

- **Proporcionalitāte**

Rīcībai ES līmenī vajadzētu būt mērķtiecīgai, un tai būtu jāaprobežojas ar to, kas ir nepieciešams, lai nodrošinātu konsekventu pieeju dalībvalstīs attiecībā uz pārrobežu situācijām. Šis priekšlikums ir izstrādāts, ievērojot proporcionalitātes principu. Tāpēc tiek ierosinātas tikai mērķtiecīgas procesuālās garantijas. Ar tām tiek paredzēts tikai tas, kas nepieciešams, lai nodrošinātu labāku pārrobežu civilprocesu darbību *SLAPP* gadījumā, kas nopietni apdraud Eiropas demokrātiju un tiesiskumu.

Proporcionalitāti apliecina arī tas, ka daudzi elementi, kuru mērķis ir risināt *SLAPP* problēmu, tiks paredzēti nevis ar likumdošanas aktu, bet ar nelegislatīvu pasākumu — ieteikumu.

- **Juridiskā instrumenta izvēle**

Izvēlētais likumdošanas instruments ir direktīva, kas paredzēs saistošas un konsekventas procesuālās garantijas dalībvalstīs. Tas novērsīs esošās atšķirības dažādās dalībvalstīs pastāvošajos aizsardzības pasākumos, kuru dēļ var notikt centieni izvēlēties labvēlīgāko tiesu viņpus robežām. Tajā pašā laikā izvēle par labu direktīvai ļaus dalībvalstīm pielāgot īpašās procesuālās garantijas to civiltiesību un procesuālo tiesību aktiem, kas dalībvalstīs joprojām ievērojami atšķiras.

Direktīvu papildinās nelegislatīvs instruments (ieteikums). Tas nodrošina efektīvu leģislatīvo un nelegislatīvo pasākumu kombināciju.

3. EX POST IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANOS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Apspriežoties ar ieinteresētajām personām, tika saņemtas atsauksmes un komentāri no dažādām galvenajām ieinteresētajām personām, kas pārstāv ES un trešo valstu pilsoņus, valstu iestādēm, juridisko profesiju pārstāvjiem, piemēram, tiesnešiem, akadēmiķiem, pētniecības iestādēm, NVO un citām attiecīgām interešu grupām.

Apspriešanās ietvēra izpētes tehniskās fokusa grupas diskusiju 2021. gada martā ar atlasītiem dalībniekiem, starp kuriem bija četras ar *SLAPP* saskārušās personas, kuras piekrita dalīties savā personīgajā pieredzē, sniedza noderīgus novērojumus par *SLAPP* un palīdzēja sagatavošanas posmā.

Atklātā sabiedriskajā apspriešanās¹⁹ laikā no 2021. gada 4. oktobra līdz 2022. gada 10. janvārim tika apkopoti iedzīvotāju, žurnālistu, dalībvalstu, NVO, pilsoniskās sabiedrības, tiesnešu, juridisko profesiju pārstāvju un citu ieinteresēto personu viedokļi par *SLAPP* un par to, kādi pasākumi būtu jāveic, lai vērstos pret to Eiropas Savienībā.

¹⁹ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13192-EU-action-against-abusive-litigation-SLAPP-targeting-journalists-and-rights-defenders/public-consultation_lv

Mērķorientētā apspriešanās ar valstu tiesnešiem, kas notika no 2021. gada 12. novembra līdz 2022. gada 10. janvārim²⁰, izmantojot Eiropas Tiesiskās sadarbības tīklu civillietās un komercietās, tika lūgts sniegt sīkākas detaļas par *SLAPP* atpazīšanu, iespējamām jau pastāvošajām procesuālajām nepilnībām (lai arī ne konkrēti saistībā ar *SLAPP*), valstu tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, tiesnešu informētību par *SLAPP* un tiesnešu apmācības vajadzībām.

Tehniskā sanāksmē ar dalībvalstu ekspertiem 2021. gada oktobrī tika apkopotas atziņas par dalībvalstu (tostarp dalībvalstu neatkarīgu struktūru un iestāžu) viedokļiem par to, vai un kāda veida ES līmeņa rīcība varētu būt nepieciešama cīņā pret *SLAPP*, kādi tiesiskās aizsardzības līdzekļi (ja ir, vispārīgi vai konkrēti) un kāda veida atbalsts *SLAPP* skartajām personām pašlaik ir pieejams valsts līmenī.

Darbseminārs ar atlasītām ieinteresētajām personām 2021. gada novembrī bija forums diskusijām par *SLAPP* dimensiju, informācijas vākšanai, iespējamo risinājumu apspriešanai un testēšanai.

Komisijas sagatavošanas darbā tika ņemta vērā informācija, ko Eiropas Parlaments apkopoja, sagatavojot 2021. gada beigās pieņemto patstāvīgo ziņojumu par šo jautājumu.

Atsauksmes no ieinteresētajām personām, jo īpaši atklātajā sabiedriskajā apspriešanās un ieinteresēto personu sanāksmē, liecināja par stingru atbalstu ES mēroga rīcībai pret *SLAPP* — gan leģislatīvai, gan neleģislatīvai. ES mēroga organizācijas ziņoja, ka ES pieaug *SLAPP*, tostarp pārrobežu lietu, skaits. Sabiedriskajā apspriešanās paustie viedokļi arī pamatoja apmācības un izpratnes veicināšanas par *SLAPP* nozīmīgumu, datu vākšanas priekšrocības un *SLAPP* pienācīgas uzraudzības nepieciešamību.

Atsauksmes no sabiedriskās apspriešanas un ieinteresēto personu sanāksmes arī sniedza svarīgas atziņas par šo parādību ES, kas tika iekļautas šim priekšlikumam pievienotajā dienestu darba dokumentā²¹.

Lielākā daļa dalībvalstu pauda atbalstu ES rīcībai pret *SLAPP*, norādot uz nepieciešamību aizsargāt vārda un informācijas brīvību un mediju brīvību, vienlaikus paturot līdzsvarā pret *SLAPP* vēršus aizsardzības pasākumus un tiesu iestāžu pieejamību. Dažas dalībvalstis norādīja, ka bažas attiecīgajās valstīs rada pierādījumu trūkums par *SLAPP* lietām, jo īpaši ar pārrobežu dimensiju.

Mērķorientētā apspriešanās ar valstu tiesnešiem atklāja, ka respondentu dalībvalstīs nav noteikta *SLAPP* definīcija vai *SLAPP* paredzēti specifiski aizsardzības pasākumi, lai gan dažus no esošajiem valstu vispārīgajiem aizsardzības pasākumiem principā var izmantot *SLAPP* lietās.

Eiropas Parlaments 2021. gada 11. novembrī pieņēma patstāvīgo ziņojumu par *SLAPP*²², aicinot Komisiju iesniegt visaptverošu pret *SLAPP* vēršu pasākumu kopumu, tostarp tiesību aktus.

²⁰ https://ec.europa.eu/eusurvey/runner/EJN_SLAPP

²¹ SWD(2022)117, 27.4.2022.

²² Eiropas Parlamenta 2021. gada 11. novembra rezolūcija par demokrātijas, mediju brīvības un plurālisma stiprināšanu ES: civiltiesību un krimināltiesību aktos paredzētu pasākumu nesamērīga īstenošana, lai aplūsinātu žurnālistus, NVO un pilsonisko sabiedrību”, 2021/2036(INI).

Komisija ir arī pasūtījusi pētījumus, lai veidotu labāku izpratni par šo parādību ES un veiktu pirmo situācijas apzināšanu dalībvalstīs. Šī pirmā situācijas apzināšana sniedza ieskatu par *SLAPP* un tās sekmējošajiem faktoriem²³. Otrais pētījums bija padziļinātāks salīdzinošs pētījums, kurā sīki novērtēta pašreizējā situācija dalībvalstīs²⁴.

- **Ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana**

Lai sagatavotu *SLAPP* iniciatīvu, Komisija 2021. gadā izveidoja ekspertu grupu²⁵. Grupas sastāvā bija akadēmisko aprindu pārstāvji, juridisko profesiju pārstāvji un mediju un pilsoniskās sabiedrības pārstāvji. Grupas uzdevums bija sniegt juridiskās zināšanas par *SLAPP*, darboties kā platformai ES līmenī, lai apmainītos ar paraugpraksi un zināšanām, un, ja iespējams, palīdzēt *SLAPP* skartajām personām. Lai palīdzētu Komisijai sagatavot tiesību akta priekšlikumu, 2021. gada rudenī ekspertu grupas ietvaros tika izveidota īpaša likumdošanas apakšgrupa.

- **Dienestu darba dokuments**

Šim priekšlikumam ir pievienots dienestu darba dokuments²⁶, kurā izklāstīts priekšlikuma pamatojums, analīze un pieejamie pierādījumi. Priekšlikumam nav pievienots ietekmes novērtējums, jo šis priekšlikums paredzēs mērķtiecīgas procesuālās garantijas un neradīs ievērojamas skaitliski izsakāmas izmaksas. Toties tas nodrošinās valstu tiesām piemērotākus līdzekļus, lai apturētu mēģinājumus ļaunprātīgi izmantot tiesas procedūras un izvairītos no saistītajām izmaksām, ko šāda ļaunprātīga izmantošana var radīt tiesu sistēmai. Turklāt, tā kā *SLAPP* apdraud pamattiesības uz vārda brīvību un informācijas brīvību, ir ļoti svarīgi veikt stingrus un ātrus pasākumus, lai novērstu, ka šī kaitējošā parādība, kas radusies salīdzinoši nesen, bet sastopama aizvien biežāk, turpina izplatīties ES.

- **Pamattiesības**

Priekšlikums veicina pamattiesību aizsardzību Eiropas Savienībā. Žurnālistiem, cilvēktiesību aizstāvjiem un citām mērķgrupām, kas gūst labumu no ierosinātajām procesuālajām garantijām, ir svarīga nozīme Eiropas demokrātijās, jo īpaši sabiedrisko diskusiju, pamattiesību, demokrātisko vērtību, sociālās iekļaušanas, vides aizsardzības un tiesiskuma nodrošināšanā. Vienlaikus procesuālajām tiesībām ir būtiska nozīme pamattiesību efektivitātes garantēšanā saskaņā ar Hartu.

Tiesības uz vārda un informācijas brīvību, kas noteiktas Hartas 11. pantā, ietver tiesības uz viedokli un tiesības saņemt un izplatīt informāciju un idejas bez valsts iestāžu iejaukšanās un neatkarīgi no valstu robežām. Lai gan tās nav absolūtas tiesības, visiem to ierobežojumiem ir jābūt noteiktiem tiesību aktos, tajos jārespektē šo tiesību būtība un tie jāievieš tikai tad, ja tie ir nepieciešami un patiesi atbilst vispārējās nozīmes mērķiem, ko atzinusi Savienība, vai nepieciešamībai aizsargāt citu personu tiesības un brīvības (Hartas 52. panta 1. punkts).

---

²³ Pieejams https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/ad-hoc-literature-review-analysis-key-elements-slapp_en.pdf

²⁴ https://ec.europa.eu/info/files/strategic-lawsuits-against-public-participation-slapp-european-union-comparative-study_en

²⁵ [Ekspertu grupa](#) cīņai pret *SLAPP*.

²⁶ SWD(2022)117, 27.4.2022.

Tajā pašā laikā priekšlikums nodrošina līdzsvaru starp tiesu pieejamību, kas garantēta Hartas 47. pantā, un personības/privātuma tiesībām saskaņā ar Hartas 7. un 8. pantu, un vārda un informācijas brīvības aizsardzību. Procesuālās garantijas ir rūpīgi mērķorientētas un sniedz tiesai pietiekamu rīcības brīvību atsevišķās lietās, lai saglabātu delikātu līdzsvaru starp acīmredzami nepamatotu prasību ātru noraidīšanu un efektīvu tiesu pieejamību.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Šis priekšlikums neietekmēs Eiropas Savienības budžetu.

5. CITI ELEMENTI

• Īstenošanas plāni un uzraudzības, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība

Komisija atvieglo direktīvas īstenošanu dalībvalstīs, sniedzot transponēšanas palīdzību, lai nodrošinātu raitu īstenošanu dalībvalstīs, organizējot vismaz vienu transponēšanas darbsemināru un divpusējas sanāksmes, tostarp pēc dalībvalstu pieprasījuma. Dalībvalstis arī tiks aicinātas paziņot savus transponēšanas pasākumus.

Direktīvas darbību pārskata piecus gadus pēc tās piemērošanas sākuma.

• Skaidrojošie dokumenti (direktīvām)

Šim priekšlikumam nav vajadzīgi īpaši skaidrojoši dokumenti.

Detalizēts konkrētu priekšlikuma noteikumu skaidrojums

Direktīva sastāv no četrām atšķirīgām galvenajām daļām: “Kopīgi noteikumi par procesuālajām garantijām” (II nodaļa), “Acīmredzami nepamatotas tiesvedības priekšlaicīga izbeigšana” (III nodaļa), “Tiesiskās aizsardzības līdzekļi pret ļaunprātīgu tiesvedību” (IV nodaļa) un “Aizsardzība pret trešo valstu tiesu spriedumiem” (V nodaļa). I un VI nodaļas noteikumu tvērumam ir horizontāls raksturs.

I nodaļa “Vispārīgi noteikumi”: šajā nodaļā ir ietverti noteikumi par instrumenta priekšmetu un darbības jomu, dažas definīcijas un noteikums par to, kad tiek uzskatīts, ka lietai ir pārrobežu ietekme direktīvas izpratnē.

1. pantā ir norādīts priekšmets, precizējot, ka īpašie aizsardzības pasākumi direktīvā ir paredzēti, lai vērstos pret acīmredzami nepamatotām vai ļaunprātīgām tiesvedībām civillietās ar pārrobežu ietekmi, kuras ierosinātas gan pret fiziskām, gan juridiskām personām sakarā ar to iesaistīšanos sabiedrības līdzdalībā, jo īpaši pret žurnālistiem un cilvēktiesību aizstāvjiem.

Direktīvas **2. pantā** ir definēta direktīvas materiālā piemērošanas joma attiecībā uz civillietām vai komercietām, kurām ir pārrobežu ietekme, neatkarīgi no tā, kāda veida tiesas iestāde tās izskatījusi. Tā ietver civilprasības, kas celtas kriminālprocesā, kā arī pagaidu un aizsardzības pasākumus, pretpasības vai citus konkrētus tiesiskās aizsardzības līdzekļus, kas pieejami saskaņā ar citiem instrumentiem. Tāpat kā citos ES civiltiesību un komercietību instrumentos no darbības jomas ir izslēgti ieņēmumi, muita, administratīvās lietas vai valsts atbildība par darbību un bezdarbību, īstenojot valsts varu. Jēdziens “*acta iure imperii*” ietver arī prasījumus pret amatpersonām, kas rīkojas valsts vārdā, kā arī atbildību par valsts iestāžu darbībām,

tostarp valsts ieceltu amatpersonu atbildība. Tāpēc publiskās iestādes nebūtu jāuzskata par *SLAPP* tiesvedību mērķiem.

3. pantā ir definēta sabiedrības līdzdalība, sabiedrības interešu jautājums un ļaunprātīga tiesvedība pret sabiedrības līdzdalību.

Sabiedrības līdzdalība ir plaši definēta kā jebkurš vēstījums vai darbība, kas veikti:

- 1) īstenojot tiesības uz vārda un informācijas brīvību, piemēram, žurnālistikas, politisku, zinātnisku, akadēmisku, māksliniecisku, komentējošu vai satīrisku paziņojumu, publikāciju vai darbu radīšana, izstādīšana, reklāma vai cita veida popularizēšana un ar to tieši saistītas sagatavošanas, atbalsta vai palīdzības darbības;
- 2) īstenojot tiesības uz biedrošanās un miermīlīgas pulcēšanās brīvību, piemēram, organizējot vai piedaloties lobēšanas darbībās, demonstrācijās un protestos vai darbībās, kas izriet no tiesību uz labu pārvaldību un tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību izmantošanas, piemēram, sūdzību, lūgumrakstu vai administratīvu un tiesā celtu prasību iesniegšana un piedalīšanās atklātās uzklaušanās, kā arī ar to tieši saistītas sagatavošanas, atbalsta vai palīdzības darbības.

Turklāt tā aptver citas darbības, kuru mērķis ir informēt vai ietekmēt sabiedrisko domu vai sabiedrības turpmāku rīcību, tostarp jebkuras privātas vai publiskas vienības darbības saistībā ar sabiedrības interešu jautājumiem, piemēram, pētniecības, apsekojumu, kampaņu vai jebkādu citu kolektīvu darbību organizēšanu vai līdzdalību tajās, kā arī ar to tieši saistītas sagatavošanas, atbalsta vai palīdzības darbības. Sagatavošanas darbības ir, piemēram, pētnieciskā žurnālista vai akadēmiķa veiktas intervijas, lai sagatavotu vēstījumu, vai vides aizstāvja veikta informācijas vākšana. Būtu jāaptver atbalsta un palīdzības darbības, jo ar mērķi netieši ierobežot *SLAPP* faktiskā mērķa vārda brīvību, prasītāji var uzsākt tiesvedību arī pret tiem, kas sniedz vajadzīgos atbalsta vai palīgpakalpojumus, piemēram, nodrošina interneta pieslēgumu vai drukas pakalpojumus. Šādām sagatavošanas, atbalsta un palīdzības darbībām ir jābūt tiešai un nedalāmai saiknei ar attiecīgo vēstījumu vai darbību.

No otras puses, sabiedrības līdzdalībai principā nebūtu jāaptver komerciāla reklāma un tirdzniecību veicinošas aktivitātes (komerciāla rakstura paziņojumi).

Sabiedrības interešu jautājums arī ir definēts plaši, atsaucoties uz jebkuru jautājumu, kas skar sabiedrību tādā mērā, ka sabiedrība var leģitīmi būt ieinteresēta tajā, tādās jomās kā, piemēram, sabiedrības veselība, drošība, vide, klimats vai pamattiesību izmantošana.

“Ļaunprātīgas tiesvedības pret sabiedrības līdzdalību” definīcija aptver tiesvedību, kas uzsākta par sabiedrības līdzdalību un kas ir pilnīgi vai daļēji nepamatota, un kuras galvenais mērķis ir novērst, ierobežot sabiedrības līdzdalību vai sodīt par to.

Šajā neizsmelšajā uzskaitījumā ir norādītas visizplatītākās ļaunprātīgas tiesvedības pazīmes, piemēram, prasības vai tās daļas nesamērīgums, pārmērīgums vai nepamatotība; tas, ka prasītājs vai iesaistītās personas ir ierosinājuši vairākas tiesvedības saistībā ar līdzīgiem jautājumiem; vai iebiedēšana, aizskaršana vai draudi no prasītāja vai viņa pārstāvju puses.

Ļaunprātīgā tiesvedībā bieži vien izmanto ļaunprātīgu taktiku, piemēram, novilcinot tiesvedību, radot nesamērīgas izmaksas atbildētājam vai izvēloties sev labvēlīgāko tiesu. Šāda taktika, ko prasītājs izmanto citiem mērķiem, nevis lai īstenotu tiesības uz tiesu pieejamību,

bieži vien, lai arī ne vienmēr, tiek apvienota ar dažādu veidu iebiedēšanu, aizskaršanu vai draudiem pirms tiesvedības vai tās laikā, lai kavētu sabiedrības līdzdalību.

4. pantā ir precizēts, kādos apstākļos tiek uzskatīts, ka lietai ir pārrobežu ietekme.

Šīs direktīvas nolūkos uzskata, ka lietai ir pārrobežu ietekme, ja vien abu pušu domicils nav tajā pašā dalībvalstī, kurā atrodas tiesa, kas uzsākusi tiesvedību, — šādā gadījumā lieta uzskatāma par pilnībā iekšzemes lietu.

Tomēr, ja abu tiesvedībā iesaistīto pušu domicils ir tajā pašā dalībvalstī, kurā atrodas tiesa, kura uzsākusi tiesvedību, uzskata, ka lietai ir pārrobežu ietekme šādu divu citu veidu situācijās.

- 1) Pirmā situācija ir tāda, ka konkrētais sabiedrības līdzdalības akts kādā sabiedrības interešu jautājumā attiecas uz vairāk nekā vienu dalībvalsti. Tas var ietvert sabiedrības līdzdalību Savienības iestāžu rīkotos pasākumos, piemēram, uzstāšanos atklātās uzklaušīšanās, vai izteikumos vai darbībās saistībā ar jautājumiem, kas ir konkrēti svarīgi vairāk nekā vienai dalībvalstij, piemēram, saistībā ar pārrobežu piesārņojumu vai apgalvojumiem par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju ar iespējamu pārrobežu iesaisti.
- 2) Otrā situācija, kad lieta būtu jāuzskata par tādu, kurai ir pārrobežu ietekme, ir tad, ja prasītājs vai saistītās vienības pret tiem pašiem vai saistītajiem atbildētājiem vienlaikus vai arī agrāk ir ierosinājuši tiesvedību vēl citā dalībvalstī.
- 3) Šo abu veidu situācijās tiek ņemts vērā *SLAPP* īpašais konteksts.

II nodaļa “Kopīgi noteikumi par procesuālajām garantijām”: šajā nodaļā ietverti horizontāli noteikumi par procesuālo garantiju piemērošanu, to saturu un citiem procesuālajiem aspektiem.

Saskaņā ar **5. pantu** pieteikumu var iesniegt par dažāda veida procesuālajām garantijām:

- a) par nodrošinājumu saskaņā ar 8. pantu;
- b) par acīmredzami nepamatotas tiesvedības priekšlaicīgu izbeigšanu saskaņā ar III nodaļu;
- c) par tiesiskās aizsardzības līdzekļiem pret ļaunprātīgu tiesvedību saskaņā ar IV nodaļu.

Lai gan vēstījuma vai darbības kā sabiedrības līdzdalības akta veida aprakstam vajadzētu būt pieņemamības nosacījumam, par atbilstīgu būtu jāuzskata arī apstiprinošo pierādījumu apraksts, ja galvenais prasītājs jau nav iesniedzis pierādījumus vai ja tie nav citādi pieejami tiesai. Dalībvalstis var paredzēt, ka tos pašus pasākumus var veikt tiesa, kura uzsākusi tiesvedību, pēc savas iniciatīvas jebkurā tiesvedības posmā.

6. pants attiecas uz vēlākiem grozījumiem tādu prasītāju prasībā vai procesuālajos rakstos, kuri apzināti atsauc vai groza prasību vai procesuālos rakstus, lai izvairītos no tiesāšanās izmaksu atlīdzināšanas lietas dalībniekam, kuram spriedums ir labvēlīgs. Šāda juridiskā stratēģija var liegt tiesai iespējas atzīt tiesvedības ļaunprātīgo raksturu, laupot atbildētājam iespēju saņemt procesuālo izmaksu atlīdzinājumu. Noteikums nodrošina, ka jebkādi vēlāki

grozījumi prasībā vai procesuālajos rakstos, ko iesniedzis prasītājs, tostarp tiesvedības izbeigšana, neietekmē tiesas, kura uzsākusi tiesvedību, iespēju uzskatīt tiesvedību par ļaunprātīgu un piespriet izmaksu atlīdzināšanu, kaitējuma atlīdzināšanu vai sodus.

7. pantā noteikts, ka tiesa, kura uzsākusi tiesvedību pret sabiedrības līdzdalību, var akceptēt, ka nevalstiskās organizācijas, kas aizsargā vai veicina sabiedrības līdzdalībā iesaistījušos personu tiesības, var piedalīties tiesvedībā, atbalstot atbildētāju vai sniedzot informāciju. Dalībvalstīm būtu jāreglamentē procedūras noteikumi attiecībā uz iestāšanos lietā, iespējams, paredzot arī termiņus, saskaņā ar procesuālajiem noteikumiem, kas piemērojami tiesai, kura uzsākusi tiesvedību.

Ar **8. pantu** tiesai tiek piešķirtas pilnvaras pieprasīt, lai prasītājs sniedz nodrošinājumu par procesuālajām izmaksām vai par procesuālajām izmaksām un kaitējumu, ja tiesa uzskata, ka pat tad, ja prasība nav acīmredzami nepamatota, ir elementi, kas liecina par tiesvedības ļaunprātīgu izmantošanu, un ir mazas izredzes, ka prasība pamatlietā tiks apmierināta.

III nodaļa “Acīmredzami nepamatotas tiesvedības priekšlaicīga izbeigšana”: šajā nodaļā ir runa par prasībām un procesuālajām garantijām, lai varētu atļaut priekšlaicīgi izbeigt tiesvedību, kas ir acīmredzami nepamatota.

9. pantā ir noteikts, ka tiesvedības priekšlaicīga izbeigšana tiek atļauta, ja prasība, kas celta pret atbildētāju, ir pilnībā vai daļēji acīmredzami nepamatota. Ja pamatprasību noraida vēlāk parastajā procesā, atbildētājs joprojām var izmantot citus tiesiskās aizsardzības līdzekļus pret ļaunprātīgu tiesvedību, ja tad tiek atzīti tiesvedības ļaunprātīgas izmantošanas elementi.

10. pantā ir paredzēts, ka tad, ja atbildētājs iesniedz pieteikumu priekšlaicīgai izbeigšanai, tiesvedība pamatlietā tiek apturēta līdz galīgā lēmuma pieņemšanai par attiecīgo pieteikumu. Prasītāja ierosinātās tiesvedības apturēšana nodrošina procesuālās darbības apturēšanu, tādējādi samazinot atbildētāja procesuālās izmaksas. Lai izvairītos no jebkādas ietekmes uz tiesu iestāžu efektīvu pieejamību, apturēšanai vajadzētu būt īslaicīgai un tai vajadzētu būt spēkā tikai līdz brīdim, kad tiek pieņemts galīgais lēmums par pieteikumu, kuru vairs nevar pārskatīt tiesā.

11. pantā ir noteikts, ka pieteikums tiesvedības priekšlaicīgai izbeigšanai tiek izskatīts paātrinātā procedūrā, ņemot vērā lietas apstākļus un tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un tiesības uz taisnīgu tiesu. Lai nodrošinātu augstu paātrinātās procedūras lietderību, dalībvalstis var noteikt laika ierobežojumus tiesas sēžu rīkošanai vai tiesas lēmuma pieņemšanai. Tās var arī pieņemt shēmas, kas ir līdzīgas procedūrām attiecībā uz pagaidu pasākumiem.

Ar **12. pantu** ievieš īpašu noteikumu par pierādīšanas pienākumu: ja atbildētājs ir iesniedzis pieteikumu priekšlaicīgai izbeigšanai, kurā norādīts, ka izteikums vai darbība ir sabiedrības līdzdalības darbība, tas, ka prasība nav acīmredzami nepamatota, ir jāpierāda prasītājam. Tas nenozīmē ierobežojumus iespējai vērsties tiesā, jo prasītājam ir pierādīšanas pienākums saistībā ar attiecīgo prasību un, lai izvairītos no tiesvedības priekšlaicīgas izbeigšanas, viņam ir jāasniedz daudz zemāks sliekšnis, pierādot, ka prasība nav acīmredzami nepamatota.

13. pantā ir noteikts, ka lēmumam, ar ko atļauj vai aizliedz priekšlaicīgi izbeigt lietu, vajadzētu būt pārsūdzamam.

IV nodaļa “Tiesiskās aizsardzības līdzekļi pret ļaunprātīgu tiesvedību”: šajā nodaļā ir ietverti noteikumi par izmaksu atlīdzināšanu, kaitējuma atlīdzināšanu un sodiem.

14. pantā ir noteikts, ka prasītājam, kurš ir ierosinājis ļaunprātīgu tiesvedību pret sabiedrības līdzdalību, var piespriest segt visas tiesvedības izmaksas, tostarp visas tiesiskās pārstāvības izmaksas, kas radušās atbildētājam, ja vien šādas izmaksas nav pārmērīgas.

15. pants nodrošina, ka jebkura fiziska vai juridiska persona, kurai nodarīts kaitējums ļaunprātīgas tiesvedības pret sabiedrības līdzdalību rezultātā, var pieprasīt un saņemt pilnu atlīdzinājumu par šo kaitējumu. Tas attiecas gan uz mantisko, gan nemantisko kaitējumu. Mantiskais kaitējums ietver, piemēram, advokāta honorāru, ja to nevar atlīdzināt kā izmaksas, ceļa izdevumus un medicīniskos izdevumus (piemēram, par psiholoģisko palīdzību), ja tie ir cēloņsakarīgi saistīti ar tiesvedību. Pirmstiesas izmaksas būtu jāuzskata par mantisko kaitējumu, ja tās nav iekļautas izmaksās saskaņā ar valsts tiesību aktiem. Nemantisks kaitējums ietver dažāda veida fizisku un/vai psiholoģisku kaitējumu. Tas ietver, piemēram, ar tiesvedību saistītas sāpes un ciešanas vai emocionālu diskomfortu, dzīves apstākļu vai attiecību pasliktināšanos, kaitējumu reputācijai un kopumā jebkāda veida nemateriālo kaitējumu.

16. pantā ir paredzēta iespēja piemērot iedarbīgus, samērīgus un preventīvus sodus tai pusei, kura ir ierosinājusi ļaunprātīgu tiesvedību pret sabiedrības līdzdalību. Šā noteikuma galvenais mērķis ir atturēt potenciālos prasītājus no iesaistīšanās ļaunprātīgā tiesvedībā pret sabiedrības līdzdalību. Sodi tiks maksāti dalībvalstīm.

V nodaļa “Aizsardzība pret trešo valstu tiesu spriedumiem”: šajā nodaļā ir ietverti tiesiskās aizsardzības līdzekļi, lai aizsargātu atbildētāju pret ļaunprātīgu tiesvedību, kas ierosināta trešo valstu tiesās.

17. pantā dalībvalstīm ir noteikts pienākums nodrošināt, ka trešās valsts tiesas sprieduma atzīšana un izpilde tiesvedībā saistībā ar tādas fiziskas vai juridiskas personas sabiedrības līdzdalību, kuras domicils ir kādā dalībvalstī, tiek atteikta kā klaji pretrunā sabiedriskajai kārtībai (*ordre public*), ja šī tiesvedība tiktu uzskatīta par acīmredzami nepamatotu vai ļaunprātīgu, ja tā būtu ierosināta tās dalībvalsts tiesās, kurā tiek prasīta atzīšana vai izpilde, un ja šīs tiesas būtu piemērojušas savus piemērojamos tiesību aktus.

18. pantā kā papildu tiesiskās aizsardzības līdzeklis pret trešās valsts spriedumu ir paredzēts, ka tad, ja pret fizisku vai juridisku personu, kuras domicils ir kādā dalībvalstī, trešās valsts tiesā ir ierosināta ļaunprātīga tiesvedība pret sabiedrības līdzdalību, šī persona var prasīt atlīdzinājumu par kaitējumu un izmaksām, kas radušies saistībā ar tiesvedību trešās valsts tiesā, neatkarīgi no trešā valstī ierosinātās tiesvedības prasītāja domicila. Šis noteikums rada jaunu īpašu jurisdikcijas pamatu, lai nodrošinātu, ka ļaunprātīgas tiesvedības objektiem, kuru domicils ir Eiropas Savienībā, Savienībā ir pieejami efektīvi tiesiskās aizsardzības līdzekļi pret ļaunprātīgu tiesvedību, kas ierosināta trešās valsts tiesā.

VI nodaļa „Nobeiguma noteikumi”: šajā nodaļā ir ietverti noteikumi par direktīvas saistību ar 2007. gada Lugāno konvenciju, par direktīvas piemērošanas pārskatīšanu, par transponēšanu valsts tiesību aktos, par tās stāšanos spēkā un par dalībvalstīm kā adresātēm.

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA

par sabiedrības līdzdalībā iesaistījušos personu aizsardzību pret acīmredzami nepamatotu vai ļaunprātīgu tiesvedību (“stratēģisku tiesvedību pret sabiedrības līdzdalību”)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 81. panta 2. punkta f) apakšpunktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

- (1) Līguma par Eiropas Savienību 2. pantā ir norādīts, ka Savienība ir dibināta, pamatojoties uz vērtībām, kas respektē cilvēka cieņu, brīvību, demokrātiju, vienlīdzību, tiesiskumu un cilvēktiesības, tostarp minoritāšu tiesības.
- (2) Līguma par Eiropas Savienību 10. panta 3. punktā ir noteikts, ka ikvienam Savienības pilsonim ir tiesības piedalīties Savienības demokrātiskajā dzīvē. Eiropas Savienības Pamattiesību hartā (“Harta”) cita starpā ir paredzētas tiesības uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību (7. pants), persondatu aizsardzību (8. pants), vārda un informācijas brīvību, kas ietver arī mediju brīvības un plurālisma ievērošanu (11. pants), kā arī tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu (47. pants).
- (3) Tiesības uz vārda un informācijas brīvību, kas noteiktas Hartas 11. pantā, ietver tiesības uz viedokli un tiesības saņemt un izplatīt informāciju un idejas bez valsts iestāžu iejaukšanās un neatkarīgi no valsts robežām. Hartas 11. pantam būtu jāpiešķir tāda pati nozīme un tvērums, kādi ir atbilstošajam Eiropas Cilvēktiesību konvencijas (ECTK) 10. pantam par vārda un informācijas brīvību, kā to interpretējusi Eiropas Cilvēktiesību tiesa (ECT).
- (4) Šīs direktīvas mērķis ir nodrošināt aizsardzību fiziskām un juridiskām personām, kas iesaistās sabiedrības līdzdalībā sabiedrības interešu jautājumos, jo īpaši žurnālistiem un cilvēktiesību aizstāvjiem, pret tiesvedībām, kas ierosinātas pret šīm personām, lai atturētu tās no sabiedrības līdzdalības (parasti to dēvē par stratēģisku tiesvedību pret sabiedrības līdzdalību jeb “*SLAPP*”).

- (5) Žurnālistiem ir būtiska nozīme sabiedrisku diskusiju veicināšanā un informācijas, viedokļu un ideju sniegšanā un saņemšanā. Ir svarīgi, lai viņiem tiktu dota nepieciešamā telpa atklātu, brīvu un taisnīgu diskusiju veicināšanai un dezinformācijas, manipulēšanas ar informāciju un iejaukšanās apkarošanai. Žurnālistiem vajadzētu spēt savas darbības īstenot iedarbīgi, lai nodrošinātu iedzīvotājiem Eiropas demokrātiskajās valstīs iespēju uzzināt dažādus viedokļus.
- (6) Jo īpaši pētnieciskajiem žurnālistiem ir svarīga loma organizētās noziedzības, korupcijas un ekstrēmisma apkarošanā. Pētniecisko žurnālistu darbs ir saistīts ar īpaši augstu risku, un viņi arvien biežāk saskaras ar uzbrukumiem un aizskaršanas gadījumiem. Ir vajadzīga stabila aizsardzības pasākumu sistēma, lai viņi varētu pildīt savu būtisko uzrauga lomu jautājumos, kas skar sabiedrības leģitīmas intereses.
- (7) Arī cilvēktiesību aizstāvjiem ir būtiska loma Eiropas demokrātijās, jo īpaši pamattiesību, demokrātisko vērtību, sociālās iekļaušanas, vides aizsardzības un tiesiskuma atbalstīšanā. Viņiem būtu jāspēj aktīvi piedalīties sabiedriskajā dzīvē un paust viedokli politiskos jautājumos un lēmumu pieņemšanas procesos, nebīstoties no iebiedēšanas. Cilvēktiesību aizstāvji ir personas vai organizācijas, kas iesaistījušās pamattiesību un dažādu citu tiesību, piemēram, vides un klimata tiesību, sieviešu tiesību, *LGBTIQ* tiesību, personu ar rases vai etnisko piederību minoritātei tiesību, darba tiesību vai reliģiskās pārliecības brīvību aizsardzībā. Pienācīgu aizsardzību ir pelnījuši arī citi sabiedrisko diskusiju dalībnieki, piemēram, akadēmisko aprindu pārstāvji un pētnieki.
- (8) Veselīgā un plaukstošā demokrātijā cilvēkiem ir jābūt iespējai aktīvi piedalīties sabiedriskās diskusijās bez valsts iestāžu vai citu ietekmīgu — vietējo vai ārvalstu — rīcībspēku nepamatotas iejaukšanās. Lai līdzdalība būtu jēgpilna, cilvēkiem vajadzētu būt iespējai piekļūt uzticamai informācijai, ko viņi var izmantot, lai formulētu savu viedokli un izdarītu paši savus spriedumus sabiedriskā telpā, kurā var brīvi paust dažādus uzskatus.
- (9) Lai šādu vidi veicinātu, ir svarīgi aizsargāt žurnālistus un cilvēktiesību aizstāvjus no tiesvedības pret sabiedrības līdzdalību. Šāda tiesvedība netiek ierosināta, lai īstenotu tiesības uz tiesu pieejamību, bet gan lai apklusinātu sabiedriskās diskusijas, parasti ar aizskaršanas un iebiedēšanas palīdzību.
- (10) *SLAPP* parasti ierosina ietekmīgas vienības, piemēram, privātpersonas, lobiju grupas, korporācijas un valsts iestādes. Spēku samērs starp iesaistītajām pusēm šādās tiesvedībās bieži vien ir nevienlīdzīgs, jo prasītājam ir spēcīgāka finansiālā vai politiskā pozīcija nekā atbildētājam. Acīmredzami nepamatotā vai ļaunprātīgā tiesvedībā spēku samērs ne vienmēr ir nevienāds, taču gadījumos, kad šāda spēku nelīdzsvarotība pastāv, tā būtiski palielina pret sabiedrības līdzdalību vērstās tiesvedības kaitīgo ietekmi un atturošo ietekmi.
- (11) Tiesvedība pret sabiedrības līdzdalību var negatīvi ietekmēt žurnālistu un cilvēktiesību aizstāvju uzticamību un reputāciju un izsmelt viņu finanšu un citus resursus. Šādas tiesvedības rezultātā informācijas publicēšana par sabiedrības interešu jautājumiem var tikt atlikta vai vispār novērsta. Tiesvedību ilgumam un finansiālajam spiedienam var būt ierobežojoša ietekme uz žurnālistiem un cilvēktiesību aizstāvjiem. Tādējādi šādas prakses esamībai var būt atturoša ietekme uz viņu darbu, ja, sagaidot iespējamās

tiesvedības nākotnē, viņi ievēro pašcenzūru, kas noved pie sabiedrisko diskusiju noplicināšanās, kaitējot sabiedrībai kopumā.

- (12) Personas, pret kurām tiek vērsta tiesvedība pret sabiedrības līdzdalību, var tikt iesaistītas vienlaikus vairākās lietās, kas dažkārt ierosinātas vairākās jurisdikcijās. Tiesvedība, kas ierosināta vienas dalībvalsts jurisdikcijā pret personu, kura dzīvo citā dalībvalstī, parasti atbildētājam ir sarežģītāka un dārgāka. Prasītāji tiesvedībā pret sabiedrības līdzdalību var izmantot arī procesuālos instrumentus, lai paildzinātu tiesvedību un palielinātu tās izmaksas, un var celt prasību jurisdikcijā, kuru uzskata par labvēlīgu savai lietai, nevis tiesā, kas ir visvairāk piemērota prasības izskatīšanai. Šāda prakse rada arī nevajadzīgu un kaitīgu slogu valstu tiesu sistēmām.
- (13) Šajā direktīvā paredzētie aizsardzības pasākumi būtu jāpiemēro jebkurai fiziskai vai juridiskai personai, kas iesaistās sabiedrības līdzdalībā. Tiem būtu arī jāaizsargā fiziskas vai juridiskas personas, kas profesionāli vai personīgi atbalsta, palīdz vai piegādā preces vai pakalpojumus citai personai nolūkos, kas ir tieši saistīti ar sabiedrības līdzdalību sabiedrības interešu jautājumā. Tas attiecas, piemēram, uz interneta pakalpojumu sniedzējiem, izdevniecībām vai tipogrāfijām, kas saskaras ar tiesvedību vai kam draud tiesvedība par pakalpojumu sniegšanu personai, pret kuru vērsta tiesvedība.
- (14) Šī direktīva būtu jāpiemēro jebkāda veida tiesībpamatotiem prasījumiem vai civillietām vai komercietām, kurām ir pārrobežu ietekme, neatkarīgi no tā, kāda veida tiesas iestāde tās izskatījusi. Tas ietver civilprasības, kas celtas kriminālprocesā. Tas ietver arī pagaidu un aizsardzības pasākumus, pretprasības vai citus noteikta veida tiesiskās aizsardzības līdzekļus, kas pieejami saskaņā ar citiem instrumentiem.
- (15) Direktīva neattiecas uz prasījumiem, kas izriet no valsts atbildības par darbību vai bezdarbību, īstenojot valsts varu (*acta iure imperii*), un prasījumiem pret amatpersonām, kas rīkojas valsts vārdā, kā arī uz atbildību par valsts iestāžu darbībām, tostarp valsts ieceltu amatpersonu atbildību.
- (16) Sabiedrības līdzdalībai vajadzētu nozīmēt jebkuru fiziskas vai juridiskas personas vēstījumu, kas pausts, vai darbību, kas veikta, īstenojot tiesības uz vārda brīvību un informāciju kādā sabiedrības interešu jautājumā, piemēram, žurnālistikas, politisku, zinātnisku, akadēmisku, māksliniecisku, komentējošu vai satīrisku vēstījumu, publikāciju vai darbu radīšanu, izstādīšanu, reklāmu vai cita veida popularizēšanu, un jebkādas ar to tieši saistītas sagatavošanas darbības. Tā var ietvert arī darbības, kas saistītas ar tiesību uz biedrošanās un miermīlīgas pulcēšanās brīvību īstenošanu, piemēram, lobēšanas darbību organizēšanu vai līdzdalību tajās, demonstrācijas un protestus vai darbības, kas izriet no tiesību uz labu pārvaldību un tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību izmantošanas, piemēram, sūdzību, lūgumrakstu, administratīvu un tiesā celtu prasību iesniegšanu un piedalīšanos atklātās uzklaušanās. Sabiedrības līdzdalībai būtu jāietver arī sagatavošanas, atbalsta vai palīdzības darbības, kurām ir tieša un nedalāma saikne ar attiecīgo vēstījumu vai darbību un kuru mērķis ir kavēt sabiedrības līdzdalību. Turklāt tā var aptvert citas darbības, kuru mērķis ir informēt vai ietekmēt sabiedrisko domu vai sabiedrības turpmāku rīcību, tostarp jebkuras privātas vai publiskas vienības darbības saistībā ar sabiedrības interešu jautājumiem, piemēram, pētniecības, apsekojumu, kampaņu vai jebkādu citu kolektīvu darbību organizēšanu vai līdzdalību tajās.

- (17) Sabiedrības līdzdalībai principā nebūtu jāaptver komerciāla reklāma un tirdzniecību veicinošas aktivitātes, kuras parasti neveic, īstenojot vārda un informācijas brīvību.
- (18) Sabiedrības interešu jautājuma jēdzienam būtu jāietver arī preču, produktu vai pakalpojumu kvalitāte, drošums vai citi būtiski aspekti, ja tie attiecas uz sabiedrības veselību, drošību, vidi, klimatu vai pamattiesību izmantošanu. Pilnībā individuāls strīds starp patērētāju un ražotāju vai pakalpojumu sniedzēju par precī, produktu vai pakalpojumu būtu jāietver šajā jēdzienā tikai tad, ja attiecīgais jautājums ietver sabiedrības interešu elementu, piemēram, par produktu vai pakalpojumu, kas neatbilst vides vai drošuma standartiem.
- (19) Arī sabiedrībai pazīstamu vai interesējošu personu vai vienību darbības ir sabiedrības interešu jautājums, kurā sabiedrībai var būt leģitīmas intereses. Tomēr par leģitīmām interesēm nav runa tad, ja ar šo personu vai vienību saistītā vēstījuma vai darbības vienīgais mērķis ir apmierināt noteiktas auditorijas ziņkāri attiecībā uz kādas personas privātās dzīves aspektiem.
- (20) Ļaunprātīgā tiesvedībā parasti izmanto ļaunprātīgu taktiku, piemēram, novilcinot tiesvedību, radot nesamērīgas izmaksas atbildētājam vai izvēloties sev labvēlīgāko tiesu. Šo taktiku prasītājs izmanto citiem mērķiem, nevis lai īstenotu tiesības uz tiesu pieejamību. Šāda taktika bieži vien, lai arī ne vienmēr, tiek apvienota ar dažādu veidu iebiedēšanu, aizskaršanu vai draudiem.
- (21) *SLAPP* pārrobežu dimensija palielina sarežģītību un problēmas, ar kurām saskaras atbildētāji, jo viņiem ir jāaizstāvas tiesvedībā citās jurisdikcijās, dažkārt arī vairākās jurisdikcijās vienlaikus. Tas savukārt rada papildu izmaksas un slogu ar vēl negatīvākām sekām.
- (22) Būtu jāuzskata, ka lietai ir pārrobežu ietekme, ja abu pušu domicils nav tajā pašā dalībvalstī, kurā atrodas tiesa, kura uzsākusi tiesvedību. Pat ja abu pušu domicils ir tajā pašā dalībvalstī, kurā atrodas tiesa, kas uzsākusi tiesvedību, būtu jāuzskata, ka lietai ir pārrobežu ietekme divu citu turpmāk aprakstīto veidu situācijās. Pirmā situācija ir tāda, ka konkrētais sabiedrības līdzdalības akts kādā sabiedrības interešu jautājumā attiecas uz vairāk nekā vienu dalībvalsti. Tas var ietvert sabiedrības līdzdalību Savienības iestāžu rīkotos pasākumos, piemēram, uzstāšanos atklātās uzklaušanās, vai vēstījumus vai darbības saistībā ar jautājumiem, kas ir konkrēti svarīgi vairāk nekā vienai dalībvalstij, piemēram, saistībā ar pārrobežu piesārņojumu vai apgalvojumiem par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju ar iespējamu pārrobežu iesaisti. Otrā situācija, kad lieta būtu jāuzskata par tādu, kurai ir pārrobežu ietekme, ir tad, ja prasītājs vai saistītās vienības pret tiem pašiem vai saistītajiem atbildētājiem vienlaikus vai arī agrāk ir ierosinājuši tiesvedību vēl citā dalībvalstī. Šo abu veidu situācijās tiek ņemts vērā *SLAPP* īpašais konteksts.
- (23) Atbildētājiem vajadzētu būt iespējai pieteikties šādām procesuālajām garantijām: pieprasīt nodrošinājumu, kas sedz procesuālās izmaksas vai procesuālās izmaksas un zaudējumus, pieprasīt acīmredzami nepamatotas tiesvedības priekšlaicīgu izbeigšanu, pieprasīt piemērot tiesiskās aizsardzības līdzekļus pret ļaunprātīgu tiesvedību (izmaksu segšana, kaitējuma atlīdzinājums un sodi) vai pieprasīt visu minēto vienlaikus.
- (24) Reizēm ļaunprātīgās tiesvedībās pret sabiedrības līdzdalību prasītāji apzināti atsauc vai groza prasību vai procesuālos rakstus, lai izvairītos no tiesāšanās izmaksu

atlīdzināšanas lietas dalībniekam, kuram spriedums ir labvēlīgs. Šī juridiskā stratēģija var liegt tiesai iespējas atzīt tiesvedības ļaunprātīgo raksturu, neļaujot atbildētājam saņemt procesuālo izmaksu atlīdzinājumu. Tādēļ šādiem atsaukumiem vai grozījumiem nebūtu jāietekmē tiesu, kuras uzsākušas tiesvedību, iespējas piemērot tiesiskās aizsardzības līdzekļus pret ļaunprātīgām tiesvedībām.

- (25) Ja pamatprasību noraida vēlāk parastajā procesā, atbildētājs joprojām var izmantot citus tiesiskās aizsardzības līdzekļus pret ļaunprātīgu tiesvedību, piemēram, panākt izmaksu segšanu un kaitējuma atlīdzināšanu.
- (26) Lai atbildētājam nodrošinātu papildu aizsardzību, vajadzētu būt iespējai pieprasīt viņam nodrošinājumu, kas sedz procesuālās izmaksas vai procesuālās izmaksas un/vai kaitējumu, ja tiesa uzskata, ka pat tad, ja prasība nav acīmredzami nepamatota, ir elementi, kas liecina par tiesvedības ļaunprātīgu izmantošanu, un ir mazas izredzes, ka prasība pamatlietā tiks apmierināta. Nodrošinājums nav saistīts ar spriedumu pēc būtības, bet ir aizsardzības pasākums, kas nodrošina tāda galīgā lēmuma sekas, ar kuru konstatē tiesvedības ļaunprātīgu izmantošanu. Dalībvalstīm būtu jāizlemj, vai nodrošinājums būtu jāpieprasa tiesai pēc savas iniciatīvas vai pēc atbildētāja lūguma.
- (27) Prasītāja ierosinātās tiesvedības apturēšana, ja ir iesniegts pieteikums tiesvedības priekšlaicīgai izbeigšanai, nodrošina procesuālās darbības apturēšanu, tādējādi samazinot atbildētāja procesuālās izmaksas.
- (28) Lai izvairītos no jebkādas ietekmes uz efektīvas tiesību aizsardzības pieejamību, apturēšanai vajadzētu būt īslaicīgai un tai vajadzētu būt spēkā līdz brīdim, kad tiek pieņemts galīgais lēmums par pieteikumu. Galīgais lēmums ir lēmums, kas vairs nav pārsūdzams tiesā.
- (29) Lai nodrošinātu tiesvedības priekšlaicīgas izbeigšanas pieteikuma ātru izskatīšanu paātrinātā procedūrā, dalībvalstis var noteikt laika ierobežojumus tiesas sēžu rīkošanai vai tiesas lēmuma pieņemšanai. Tās var arī pieņemt shēmas, kas ir līdzīgas procedūrām attiecībā uz pagaidu pasākumiem. Dalībvalstīm būtu jācenšas nodrošināt, lai arī tad, ja atbildētājs ir iesniedzis pieteikumu citām procesuālajām garantijām, lēmums tiktu pieņemts ātri. Ātras izskatīšanas nodrošināšanai dalībvalstis cita starpā varētu ņemt vērā to, vai prasītājs līdzīgās lietās ir uzsācis vairākas vai saskaņotas tiesvedības, un to, vai pastāv mēģinājumi iebiedēt, aizskart atbildētāju vai draudēt tam.
- (30) Ja atbildētājs ir iesniedzis pieteikumu tiesvedības priekšlaicīgai izbeigšanai, prasītājam pamatlietā vajadzētu būt tam, kura uzdevums ir paātrinātajā procedūrā pierādīt, ka prasība nav acīmredzami nepamatota. Tas nenozīmē ierobežojumus iespējai vērsties tiesā, jo prasītājam ir pierādīšanas pienākums saistībā ar attiecīgo prasību pamatlietā un, lai izvairītos no tiesvedības priekšlaicīgas izbeigšanas, viņam ir jāsasniedz daudz zemāks sliekšnis, pierādot, ka prasība nav acīmredzami nepamatota.
- (31) Izmaksās būtu jāiekļauj visas tiesvedības izmaksas, tostarp visas tiesiskās pārstāvības izmaksas, kas radušās atbildētājam, ja vien šādas izmaksas nav pārmērīgas. Tiesiskās pārstāvības izmaksas, kas pārsniedz likumā noteiktajās maksu tabulās paredzētās summas, pašas par sevi nebūtu jāuzskata par pārmērīgām. Kaitējuma atlīdzinājumam pilnā apmērā būtu jāaptver gan mantiskais, gan nemantiskais kaitējums, piemēram, fizisks un psiholoģisks kaitējums.

- (32) Galvenais mērķis, dodot tiesām iespēju piemērot sodus, ir atturēt potenciālos prasītājus no ļaunprātīgas tiesvedības ierosināšanas pret sabiedrības līdzdalību. Šādiem sodiem vajadzētu būt samērīgiem ar konstatētajiem tiesvedības ļaunprātīgas izmantošanas elementiem. Nosakot sodu summas, tiesām būtu jāņem vērā tiesvedības iespējamā kaitīgā vai atturošā ietekme uz sabiedrības līdzdalību, tostarp saistībā ar prasības būtību, to, vai prasītājs ir ierosinājis vairākas vai saskaņotas tiesvedības līdzīgās lietās, un to, vai pastāv mēģinājumi iebiedēt, aizskart atbildētāju vai draudēt tam.
- (33) Pārrobežu kontekstā ir svarīgi arī atzīt draudus, ko rada trešo valstu *SLAPP* tiesvedības pret žurnālistiem, cilvēktiesību aizstāvjiem un citām sabiedrības līdzdalībā iesaistītām personām, kuru domicils ir Eiropas Savienībā. Tie var būt saistīti ar ES žurnālistiem, cilvēktiesību aizstāvjiem un citām personām piespriedām pārmērīgām kaitējuma atlīdzinājuma summām. Tiesvedība trešās valstīs personām, pret kurām tā vērsta, ir sarežģītāka un dārgāka. Lai aizsargātu demokrātiju un vārda un informācijas brīvību Eiropas Savienībā un izvairītos no tā, ka šajā direktīvā paredzēto aizsardzības pasākumu iedarbīgums tiek mazināts, vēršoties citu jurisdikciju tiesās, ir svarīgi nodrošināt aizsardzību arī pret acīmredzami nepamatotām un ļaunprātīgām tiesvedībām trešās valstīs.
- (34) Šī direktīva rada jaunu īpašu jurisdikcijas pamatu, lai nodrošinātu, ka *SLAPP* tiesvedības skartajām personām, kuru domicils ir Eiropas Savienībā, Savienībā ir pieejami efektīvi tiesiskās aizsardzības līdzekļi pret ļaunprātīgu tiesvedību, kas ierosināta trešās valsts tiesā. Šis īpašais jurisdikcijas pamats ļauj šādām personām, kuru domicils ir Eiropas Savienībā, savas domicila vietas tiesās pieprasīt atlīdzinājumu par kaitējumu un izmaksām, kas radušies saistībā ar tiesvedību trešās valsts tiesā. Šīs tiesības piemēro neatkarīgi no trešā valstī ierosinātās tiesvedības prasītāja domicila.
- (35) Šai direktīvai nebūtu jāskar aizsardzība, ko fiziskām un juridiskām personām, kuras iesaistās sabiedrības līdzdalībā, nodrošina citi Savienības tiesību akti vai valstu tiesību akti. Jo īpaši tas nekādi neietekmē aizsardzību, ko sniedz Direktīva 2019/1937 par to personu aizsardzību, kuras ziņo par Savienības tiesību aktu pārkāpumiem²⁷, kā tā transponēta valsts tiesību aktos. Tāpēc attiecībā uz situācijām, kas ietilpst gan šīs direktīvas, gan Direktīvas 2019/1937 darbības jomā, būtu jāpiemēro abu tiesību aktu sniegtā aizsardzība.
- (36) Šī direktīva papildina Komisijas ieteikumu par sabiedrības līdzdalībā iesaistījušos žurnālistu un cilvēktiesību aizstāvju aizsardzību pret acīmredzami nepamatotu vai ļaunprātīgu tiesvedību (“stratēģisku tiesvedību pret sabiedrības līdzdalību”). Šis ieteikums ir adresēts dalībvalstīm un sniedz visaptverošu instrumentu kopumu, kurā ietilpst apmācība, izpratnes veicināšana, atbalsts ļaunprātīgas tiesvedības skartajām personām un datu par tiesvedību pret sabiedrības līdzdalību vākšana, ziņošana un uzraudzība.
- (37) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Dānija nepiedalās šīs direktīvas pieņemšanā un Dānijai šī direktīva nav saistoša un nav jāpiemēro.

²⁷ OV L 305, 26.11.2019., 17.–56. lpp.

- (38) [Saskaņā ar 1., 2. pantu un 4.a panta 1. punktu Protokolā Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, un neskarot minētā protokola 4. pantu, Īrija nepiedalās šīs direktīvas pieņemšanā, un šī direktīva tai nav saistoša un nav jāpiemēro], VAI
- (39) [Saskaņā ar 3. pantu un 4.a panta 1. punktu Protokolā Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Īrija [... vēstulē] ir paziņojusi, ka vēlas piedalīties šīs direktīvas pieņemšanā un piemērošanā],

I NODAĻA

Vispārīgi noteikumi

1. pants

Priekšmets

Šī direktīva paredz aizsardzības pasākumus pret acīmredzami nepamatotu un ļaunprātīgu tiesvedību civillietās, kurām ir pārrobežu ietekme un kuras ierosinātas pret fiziskām un juridiskām personām, jo īpaši žurnālistiem un cilvēktiesību aizstāvjiem, sakarā ar viņu iesaistīšanos sabiedrības līdzdalībā.

2. pants

Darbības joma

Šo direktīvu piemēro civillietām vai komercietām, kurām ir pārrobežu ietekme, neatkarīgi no tā, kāda veida tiesas iestāde tās izskatījusi. Tā neattiecas, konkrēti, uz nodokļu, muitas vai administratīvajām lietām vai uz valsts atbildību par darbību un bezdarbību, īstenojot valsts varu (*acta iure imperii*).

3. pants

Definīcijas

Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

1. **“sabiedrības līdzdalība”** ir jebkurš fiziskas vai juridiskas personas vēstījums, kas pausts, vai darbība, kas veikta, īstenojot tiesības uz vārda un informācijas brīvību par kādu sabiedrības interešu jautājumu, un ar tiem tieši saistītas sagatavošanas, atbalsta vai palīdzības darbības. Tā ietver sūdzības, lūgumrakstus, administratīvās vai tiesā celtas prasības un dalību atklātās uzklaušanās;
2. **“sabiedrības interešu jautājums”** ir jebkurš jautājums, kas skar sabiedrību tādā mērā, ka tā var leģitīmi būt ieinteresēta tajā, tādās jomās kā:
  - (a) sabiedrības veselība, drošība, vide, klimats vai pamattiesību izmantošana;
  - (b) sabiedrībai pazīstamas vai interesējošas personas vai vienības darbības;
  - (c) jautājumi, ko publiski izskata vai pārskata likumdevēja, izpildvaras vai tiesu iestāde, vai tas notiek jebkura cita publiska oficiāla procesa ietvaros;
  - (d) apgalvojumi par korupciju, krāpšanu vai noziedzību;

- (e) darbības, kuru mērķis ir apkarot dezinformāciju;
3. **“ļauņprātīga tiesvedība pret sabiedrības līdzdalību”** ir tiesvedība, kas uzsākta saistībā ar sabiedrības līdzdalību, kas ir pilnīgi vai daļēji nepamatota un kuras galvenais mērķis ir novērst, ierobežot sabiedrības līdzdalību vai sodīt par to. Norādes, kas liecina par šādu mērķi, var būt:
- (a) prasības vai tās daļas nesamērīgums, pārmērīgums vai nepamatotība;
  - (b) tas, ka prasītājs vai iesaistītās personas ir ierosinājuši vairākas tiesvedības saistībā ar līdzīgiem jautājumiem;
  - (c) iebiedēšana, aizskaršana vai draudi no prasītāja vai viņa pārstāvju puses.

4. pants

Lietas ar pārrobežu ietekmi

1. Šīs direktīvas nolūkos uzskata, ka lietai ir pārrobežu ietekme, ja vien abu pušu domicils nav tajā pašā dalībvalstī, kurā atrodas tiesa, kas uzsākusi tiesvedību.
2. Ja abu tiesvedībā iesaistīto pušu domicils ir tajā pašā dalībvalstī, kurā atrodas tiesa, kas uzsākusi tiesvedību, uzskata, ka lietai ir pārrobežu ietekme šādos gadījumos:
  - (a) ja sabiedrības līdzdalības darbība saistībā ar sabiedrības interešu jautājumu, par kuru ir ierosināta tiesvedība, attiecas uz vairāk nekā vienu dalībvalsti, vai
  - (b) ja prasītājs vai saistītās vienības pret tiem pašiem vai saistītiem atbildētājiem vienlaikus vai arī agrāk ir ierosinājuši tiesvedību vēl citā dalībvalstī.

II NODAĻA

Kopīgi noteikumi par procesuālajām garantijām

5. pants

Pieteikumi procesuālajām garantijām

1. Dalībvalstis nodrošina, ka tad, ja tiek ierosināta tiesvedība pret fiziskām vai juridiskām personām sakarā ar to iesaistīšanos sabiedrības līdzdalībā, minētās personas var iesniegt pieteikumu:
  - (a) par nodrošinājumu saskaņā ar 8. pantu;
  - (b) par acīmredzami nepamatotas tiesvedības priekšlaicīgu izbeigšanu saskaņā ar III nodaļu;
  - (c) par tiesiskās aizsardzības līdzekļiem pret ļaunprātīgu tiesvedību saskaņā ar IV nodaļu.

2. Šādi pieteikumi ietver:
  - (a) to elementu aprakstu, uz kuriem tie ir balstīti;
  - (b) apstiprinošo pierādījumu aprakstu.
3. Dalībvalstis var paredzēt, ka pasākumus saistībā ar procesuālajām garantijām saskaņā ar III un IV nodaļu pēc savas iniciatīvas var veikt tiesa, kura uzsākusi tiesvedību.

6. pants

Vēlāki grozījumi prasībā vai procesuālajos rakstos

Dalībvalstis nodrošina, ka jebkādi vēlāki grozījumi prasībā vai procesuālajos rakstos, ko iesniedzis prasītājs pamatlietā, tostarp tiesvedības izbeigšana, neietekmē tiesas, kura uzsākusi tiesvedību, iespēju uzskatīt tiesvedību par ļaunprātīgu un piemērot tiesiskās aizsardzības līdzekļus saskaņā ar IV nodaļu.

7. pants

Trešo personu iestāšanās lietā

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka tiesa, kura uzsākusi tiesvedību pret sabiedrības līdzdalību, var akceptēt, ka nevalstiskās organizācijas, kas aizsargā vai veicina sabiedrības līdzdalībā iesaistījušos personu tiesības, var piedalīties šajā tiesvedībā, atbalstot atbildētāju vai sniedzot informāciju.

8. pants

Nodrošinājums

Dalībvalstis nodrošina, ka tiesai, kura uzsākusi tiesvedību, tiesvedībā pret sabiedrības līdzdalību ir tiesības pieprasīt prasītājam sniegt nodrošinājumu par procesuālajām izmaksām vai procesuālajām izmaksām un kaitējumu, ja tā šādu nodrošinājumu uzskata par lietderīgu, ņemot vērā elementus, kas norāda uz ļaunprātīgu tiesvedību.

III NODAĻA

Acīmredzami nepamatotas tiesvedības priekšlaicīga izbeigšana

9. pants

Priekšlaicīga izbeigšana

1. Dalībvalstis pilnvaro tiesas pieņemt lēmumu pilnībā vai daļēji priekšlaicīgi izbeigt tiesvedību pret sabiedrības līdzdalību kā acīmredzami nepamatotu.

2. Dalībvalstis var noteikt termiņus, kādos īstenojamas tiesības iesniegt pieteikumu tiesvedības priekšlaicīgai izbeigšanai. Termiņi ir samērīgi un nepadara šādu tiesību īstenošanu neiespējamu vai pārmērīgi grūtu.

10. pants

Tiesvedības pamatlietā apturēšana

Dalībvalstis nodrošina, ka tad, ja atbildētājs iesniedz pieteikumu priekšlaicīgai izbeigšanai, tiesvedība pamatlietā tiek apturēta līdz galīgā lēmuma pieņemšanai par attiecīgo pieteikumu.

11. pants

Paātrinātā procedūra

Dalībvalstis nodrošina, ka pieteikums tiesvedības priekšlaicīgai izbeigšanai tiek izskatīts paātrinātā procedūrā, ņemot vērā lietas apstākļus un tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un tiesības uz taisnīgu tiesu.

12. pants

Pierādīšanas pienākums

Dalībvalstis nodrošina, ka tad, ja atbildētājs ir iesniedzis pieteikumu tiesvedības priekšlaicīgai izbeigšanai, tas, ka prasība nav acīmredzami nepamatota, ir jāpierāda prasītājam.

13. pants

Pārsūdzība

Dalībvalstis nodrošina, ka lēmums, ar ko aizliedz vai atļauj priekšlaicīgi izbeigt lietu saskaņā ar 9. pantu, ir pārsūdzams.

IV NODAĻA

Tiesiskās aizsardzības līdzekļi pret ļaunprātīgu tiesvedību

14. pants

Izmaksu segšana

Dalībvalstis veic nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka prasītājam, kurš ir ierosinājis ļaunprātīgu tiesvedību pret sabiedrības līdzdalību, var piespriest segt visas tiesvedības izmaksas, tostarp visas tiesiskās pārstāvības izmaksas, kas radušās atbildētājam, ja vien šādas izmaksas nav pārmērīgas.

15. pants

Kaitējuma atlīdzināšana

Dalībvalstis veic nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka jebkura fiziska vai juridiska persona, kurai nodarīts kaitējums ļaunprātīgas tiesvedības pret sabiedrības līdzdalību rezultātā, var pieprasīt un saņemt pilnu atlīdzinājumu par šo kaitējumu.

16. pants

Sodi

Dalībvalstis paredz, ka tiesām, kurās ir uzsākta ļaunprātīga tiesvedība pret sabiedrības līdzdalību, ir iespēja piemērot iedarbīgus, samērīgus un preventīvus sodus tai pusei, kura ir ierosinājusi šo tiesvedību.

V NODAĻA

Aizsardzība pret trešo valstu tiesu spriedumiem

17. pants

Trešās valsts sprieduma atzīšanas un izpildes atteikuma pamatojums

Dalībvalstis nodrošina, ka trešās valsts tiesas sprieduma atzīšana un izpilde tiesvedībā par tādas fiziskas vai juridiskas personas sabiedrības līdzdalību, kuras domicils ir kādā dalībvalstī, tiek atteikta kā klaji pretrunā sabiedriskajai kārtībai (*ordre public*), ja šī tiesvedība tiktu uzskatīta par acīmredzami nepamatotu vai ļaunprātīgu tad, ja tā būtu ierosināta tās dalībvalsts tiesās, kurā tiek prasīta atzīšana vai izpilde, un ja šīs tiesas būtu piemērojušas savus tiesību aktus.

18. pants

Jurisdikcija attiecībā uz darbībām, kas vērstas pret trešo valstu spriedumiem

Dalībvalstis nodrošina, ka tad, ja trešās valsts tiesā pret fizisku vai juridisku personu, kuras domicils ir kādā dalībvalstī, ir ierosināta ļaunprātīga tiesvedība sakarā ar iesaistīšanos sabiedrības līdzdalībā, attiecīgā persona savas domicila vietas tiesās var pieprasīt atlīdzinājumu par kaitējumu un izmaksām, kas radušies saistībā ar tiesvedību trešās valsts tiesā, neatkarīgi no trešā valstī ierosinātās tiesvedības prasītāja domicila.

VI NODAĻA

Nobeiguma noteikumi

19. pants

Saistība ar 2007. gada Lugāno konvenciju

Šī direktīva neietekmē Konvencijas par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (parakstīta 2007. gada 30. oktobrī Lugāno) piemērošanu.

20. pants

Pārskatīšana

Dalībvalstis sniedz Komisijai visu attiecīgo informāciju par šīs direktīvas piemērošanu līdz [5 gadi no transponēšanas dienas]. Pamatojoties uz sniegto informāciju, Komisija vēlākais līdz [6 gadi no transponēšanas dienas] iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu par šīs direktīvas piemērošanu. Ziņojumā sniedz novērtējumu par situācijas attīstību saistībā ar ļaunprātīgām tiesvedībām pret sabiedrības līdzdalību un par šīs direktīvas ietekmi dalībvalstīs. Ziņojumam vajadzības gadījumā pievieno priekšlikumus šīs direktīvas grozīšanai.

21. pants

Transponēšana valsts tiesību aktos

1. Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības vēlākais līdz [2 gadi no šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas]. Dalībvalstis tūlīt dara zināmu Komisijai minēto noteikumu tekstu.

Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai šādu atsauci pievieno to oficiālai publikācijai. Dalībvalstis nosaka, kā izdarāma šāda atsauce.

2. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

22. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

23. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Briselē,

*Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētāja*

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*